

ОСБІТ
АНАЛІТИКА

Аналітичний центр
Університету Грінченка

KONRAD
ADENAUER
STIFTUNG

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Вища освіта в Україні: зміни через війну

Доповідь 12 квітня 2023 року

Фото: Вікторія Якименко
Світлину надано Харківським
національним університетом
імені В. Н. Каразіна

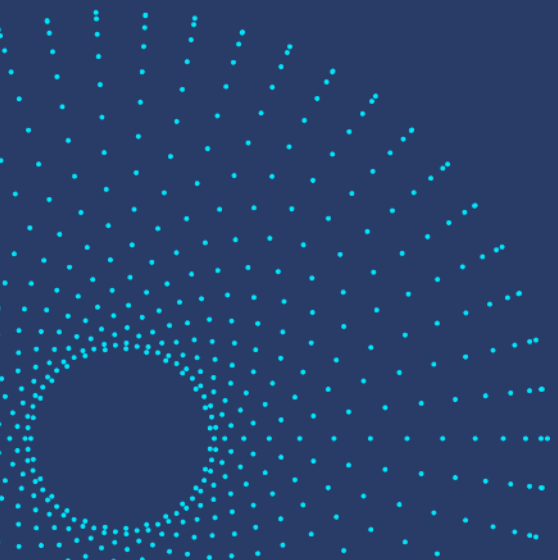
Мета проєкту

- Позначити діапазон проблем і викликів, з якими стикнулася система вищої освіти України через наслідки пандемії та війну, оцінити досвід та рішення органів влади й університетів щодо реагування на ці виклики.
- Надати нашим читачам, європейським та міжнародним партнерам актуальну інформацію про стан української системи вищої освіти в умовах війни, її першочергові та перспективні потреби, для ефективного реагування на які потрібна допомога з боку наших партнерів та розширення співпраці між українськими й іноземними закладами вищої освіти.

МЕТОДОЛОГІЯ І ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Серія напівструктурованих інтерв'ю з експертами й стейкхолдерами
- Записали два подкасти
- ЄДЕБО — відкриті дані та запити на публічну інформацію
- Не враховано військову освіту та ЗВО зі специфічними умовами навчання
- Держстат
- Нормативно-правова база — регулярний моніторинг нових актів у сфері освіти
- Наукові джерела — сервіс DeepDyve
- Великий обсяг технічної роботи

Втрати системи вищої освіти України через війну

Збитки:

- сума збитків інфраструктурі України становить майже 136 млрд доларів США, з яких 8,2 млрд, або 6%, — це збитки, завдані українській освітній інфраструктурі;

Людський вимір:

- більше 6 млн осіб вимушено покинули територію України;
- понад 8 млн осіб стали внутрішньо переміщеними особами;
- частина освітян залишаються на ТОТ.

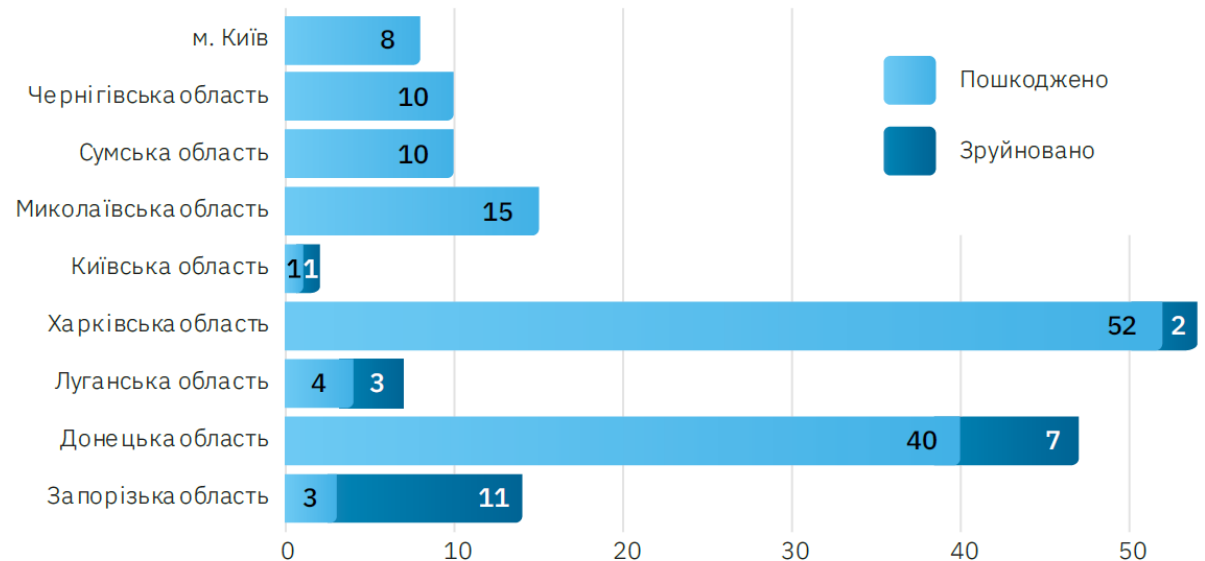

Рис. 3.1. Зруйновані та пошкоджені ЗВО та ЗФПО станом на 300-ий день повномасштабної війни, за даними ресурсу «Освіта під загрозою»

Зміна фінансування системи вищої освіти

- Зупинка індикативної собівартості
- Зупинка формульного фінансування (performance-based funding)
- Зменшення обсягів фінансування

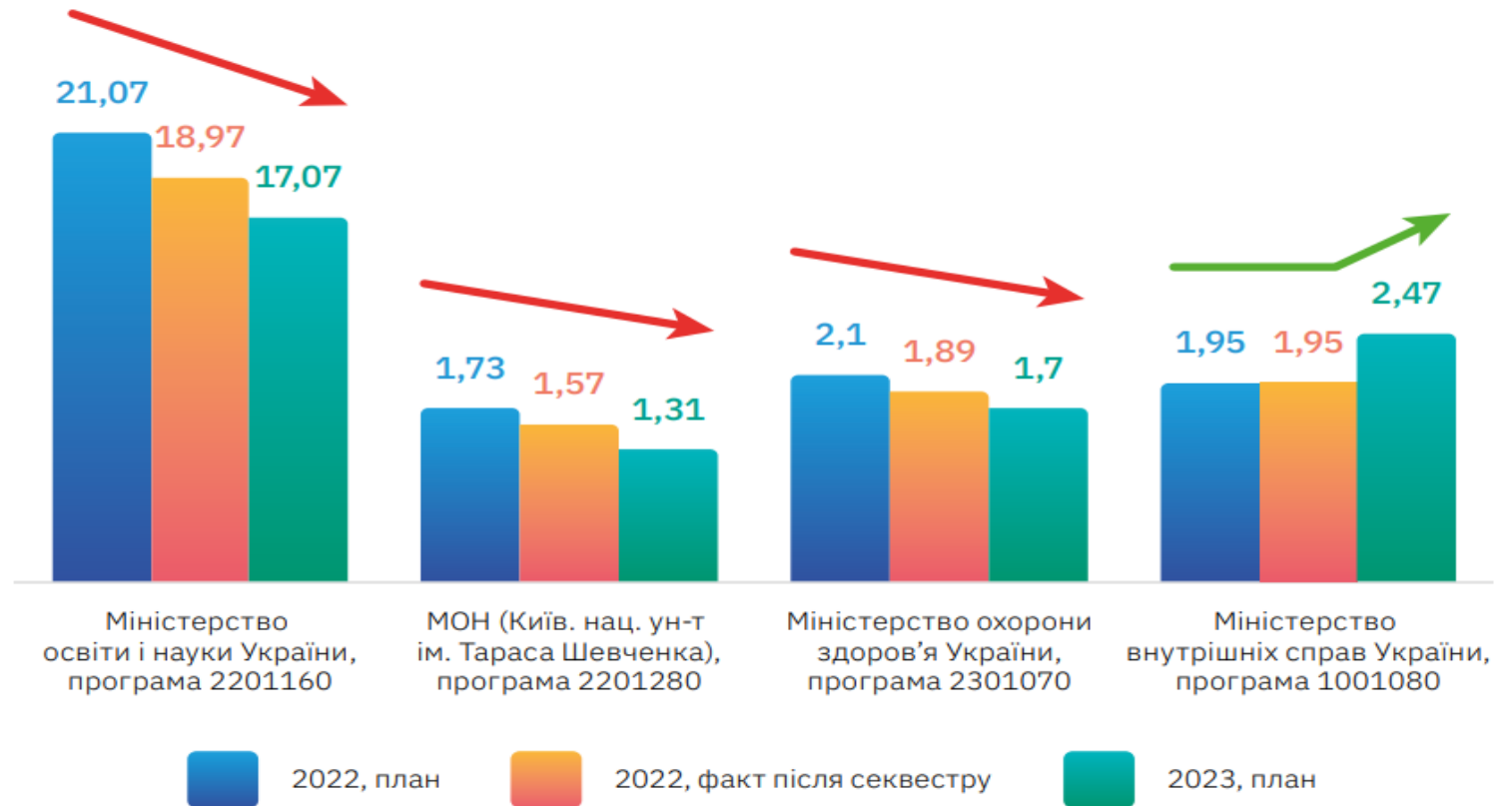
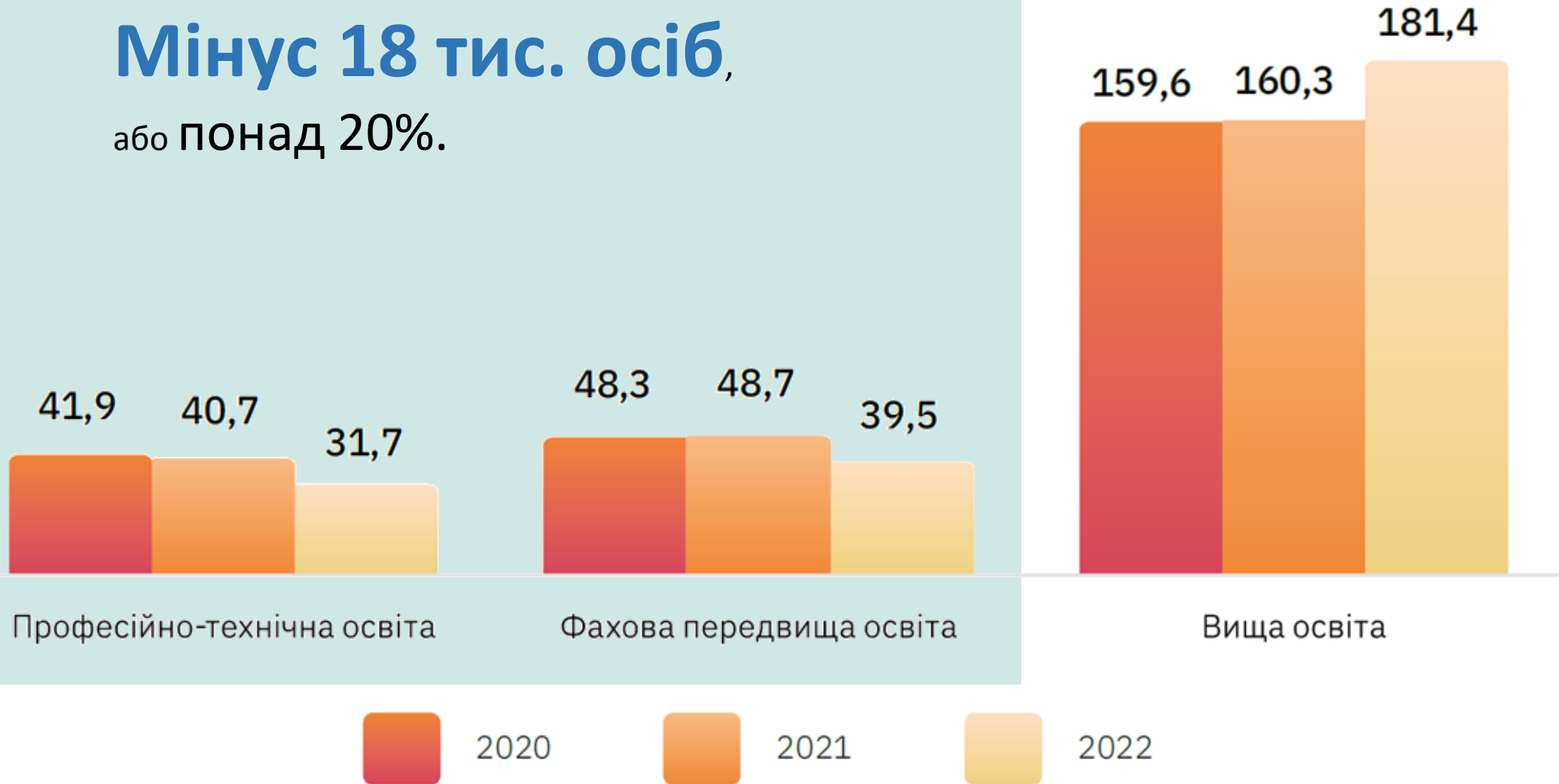

Рис. 2.1. Фінансування закладів вищої освіти за загальним фондом Державного бюджету через різні міністерства у 2022 та 2023 рр., млрд грн⁶¹

Вступ на навчання на основі повної загальної середньої освіти, тис. осіб

Мінус 18 тис. осіб,

або понад 20%.

ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА, ВИЩА ОСВІТА ТА НАУКА

ДОВІРА ДО ОСВІТНЬОЇ, НАУКОВОЇ ТА ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО:

- використання цифрових інструментів
- формування європейської культури та академічної доброчесності
- доведення рівня мінімальної заробітної плати викладача ЗВО до середнього в країнах Балтії

СУЧАСНА МЕРЕЖА ТА ОСВІТНІЙ ПРОСТІР:

- оптимізація ЗВО через їх об'єднання та укрупнення
- 2 тис. лабораторій та аудиторій (проект Світового банку)
- реконструкція 200 студентських гуртожитків (державно-приватне партнерство)
- дуальне навчання у всіх ЗВО
- приватний капітал в екосистемі 70 ЗВО
- розвиток автономії ЗВО відповідно до європейських стандартів
- університетські стипендіальні програми

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ:

- входження до 1 000 найкращих університетів світу не менше 20 українських ЗВО
- збільшення кількості іноземних студентів в Україні до 200 тис. осіб
- інтеграція до європейського освітнього простору, гармонізація освітнього та наукового законодавства і державної політики України з ЄС
- приведення внутрішніх систем забезпечення якості освіти до стандартів "European standards and guidelines"

СТАТУС, УМОВИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ВЧЕНИХ:

- зарплата (min, €): кандидата наук (PhD) – 1000+, доктора наук – 1500+
- фінансування досліджень: + 531 млн грн («Горизонт Європа»), + 20 млн € (EIC для стартапів)
- доступ до 27 наукових баз даних
- наукова мобільність для 27 тис. вчених
- збільшення фінансування НДДКР 4-6 рівнів за шкалою готовності технологій (TRL)
- інтеграція до європейського дослідницького простору (ERA)

НОВІТНЯ ІНФРАСТРУКТУРА:

- співфінансування бізнесом 7 інноваційних парків
- Міжнародний консорціум інфраструктури для досліджень (Чорнобильський РЕБЗ)
- Національний портал міжнародного науково-технічного співробітництва
- програма «Наука та винахідництво» на базі ЗВО та НДІ (МОН+ Мінекономіки)

РЕЗУЛЬТАТ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ:

- збереження та примноження інтелектуального потенціалу
- збільшення частки дослідників віком до 40 років з 30,7% до 34%
- спрямованість на післявоєнну розбудову України: оборона, безпека, медицина, ІТ, біотехнології, енергетика, космос тощо

ЦІЛІ:

- Індустріальна конкурентоспроможність та розвиток високотехнологічного виробництва
- Зростання наукоємності ВВП у 3 рази
- Вирішення глобальних викликів, співпраця з науковою спільнотою світу

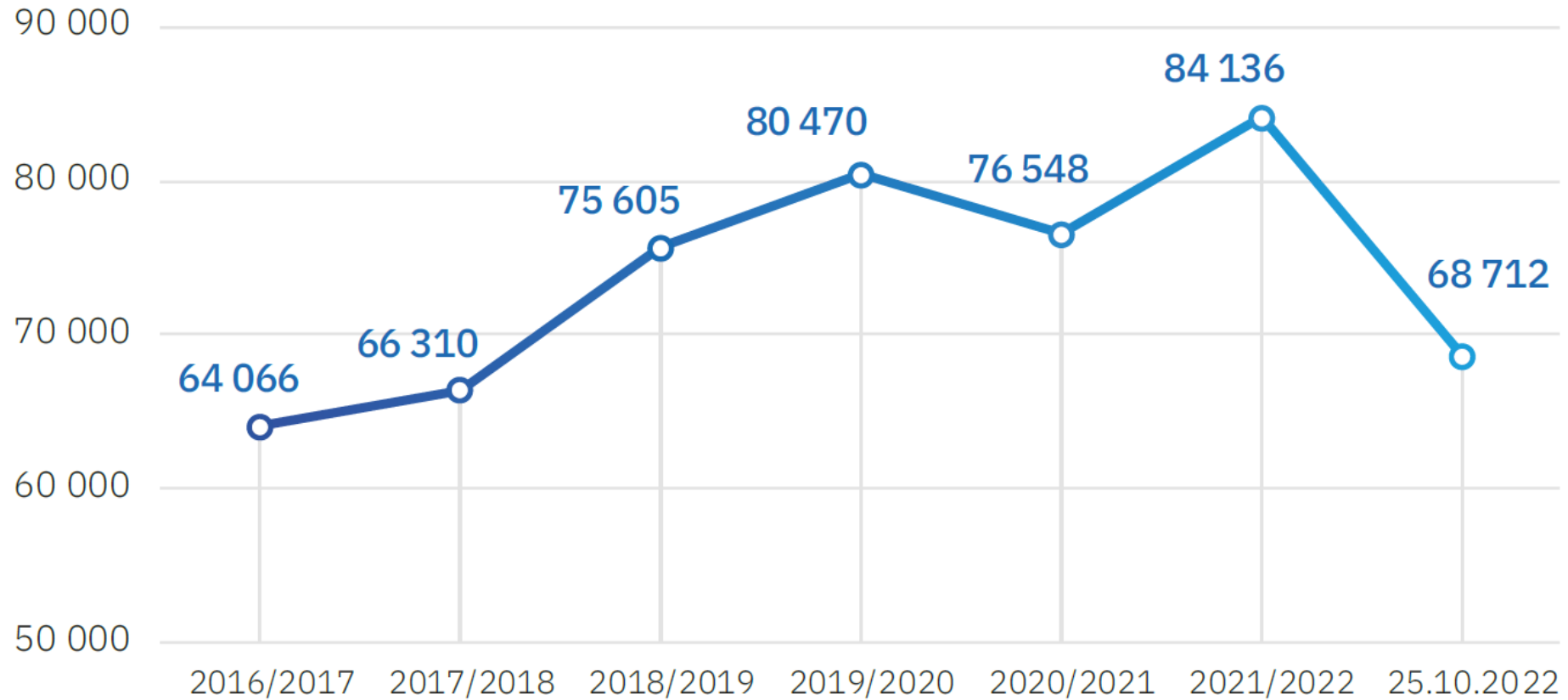
7+ Національних проєктів
140+ завдань Плану відновлення

ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ І НАУКОВЦІВ

- Перерозподіл коштів на користь українських студентів та викладачів
- Рекомендації для національних агентств у рамках грантових програм студентської мобільності, міжнародної мобільності персоналу, мобільності молоді та волонтерів
- Спеціальна програма «Horizon4Ukraine» в рамках загальноєвропейської програми «Horizon Europe»
- Рекомендації щодо визнання академічних та професійних кваліфікацій.

Іноземні студенти в Україні

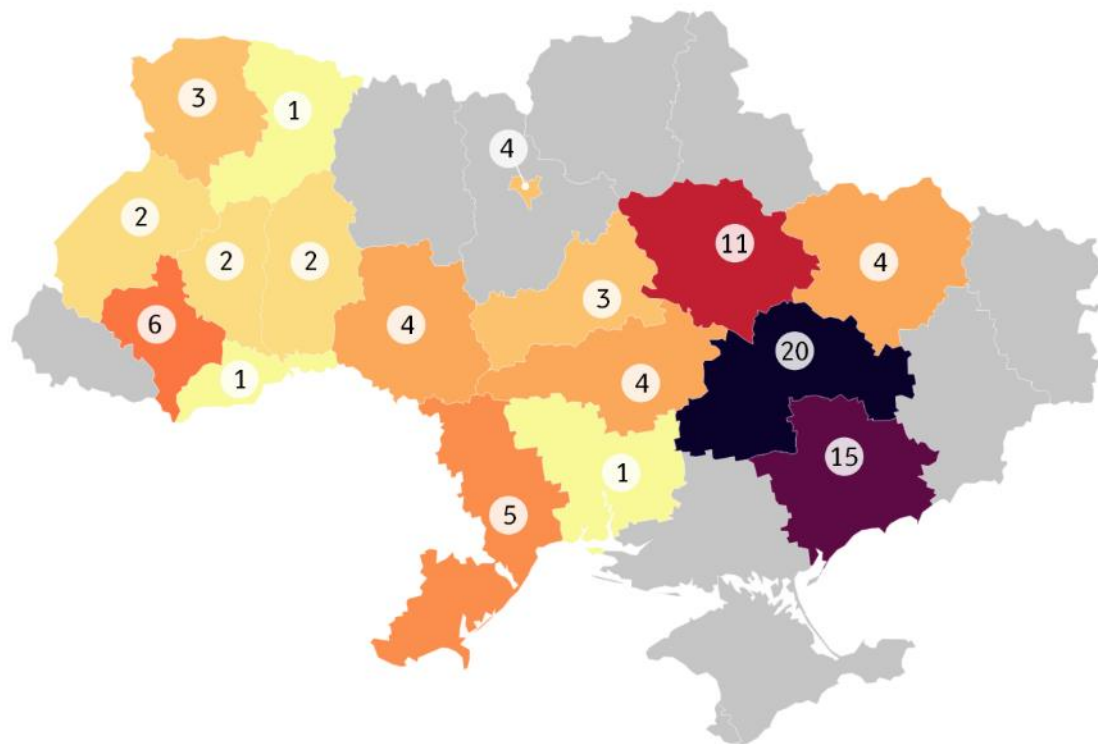
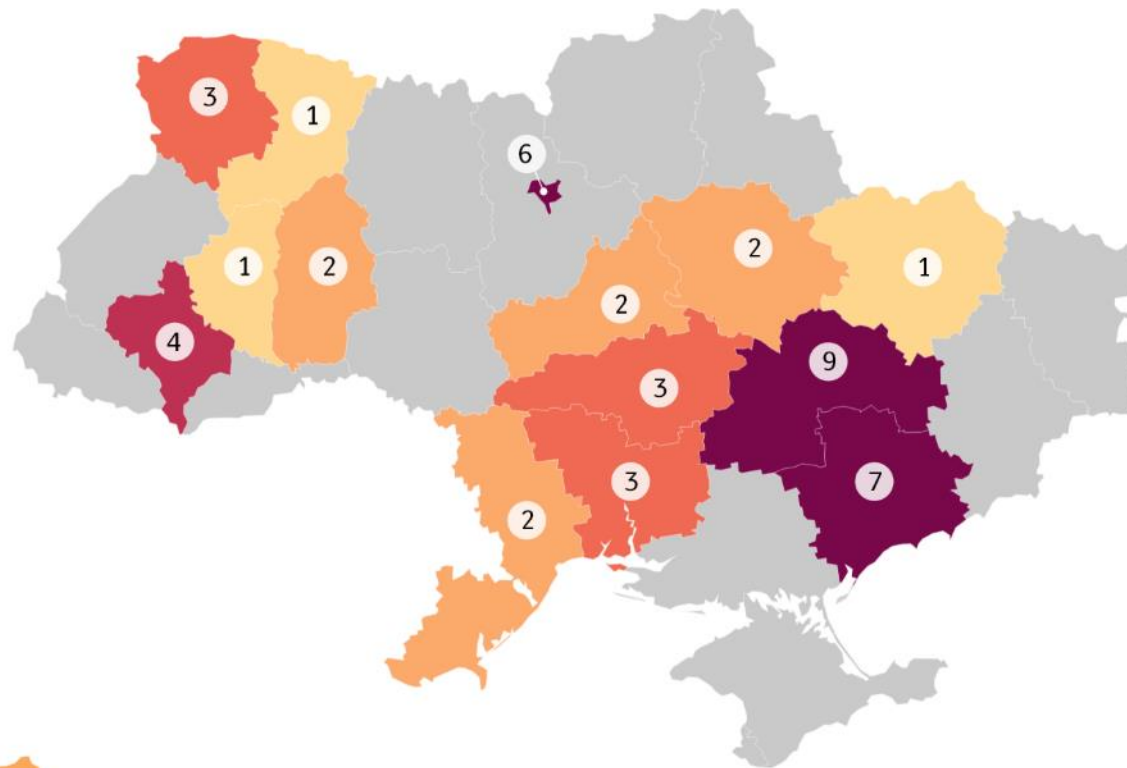

Рис. 4.1. Кількість іноземних студентів в Україні у 2016–2022 рр., осіб

ПЕРЕМІЩЕНІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ

- 43 заклади вищої освіти — 6,9 тисяч викладачів, 53,6 тисяч студентів
- 82 заклади фахової передвищої освіти — 4 тисячі викладачів, 35 тисяч студентів
- Віртуальна релокація
- Мультиплікативний ефект до освітніх втрат
- Двічі переміщені 10 державних ЗВО: різко негативний вплив на показники діяльності
- Перспектива злиттів і поглинань
- Державний бюджет України не має коштів на допомогу переміщеним закладам освіти

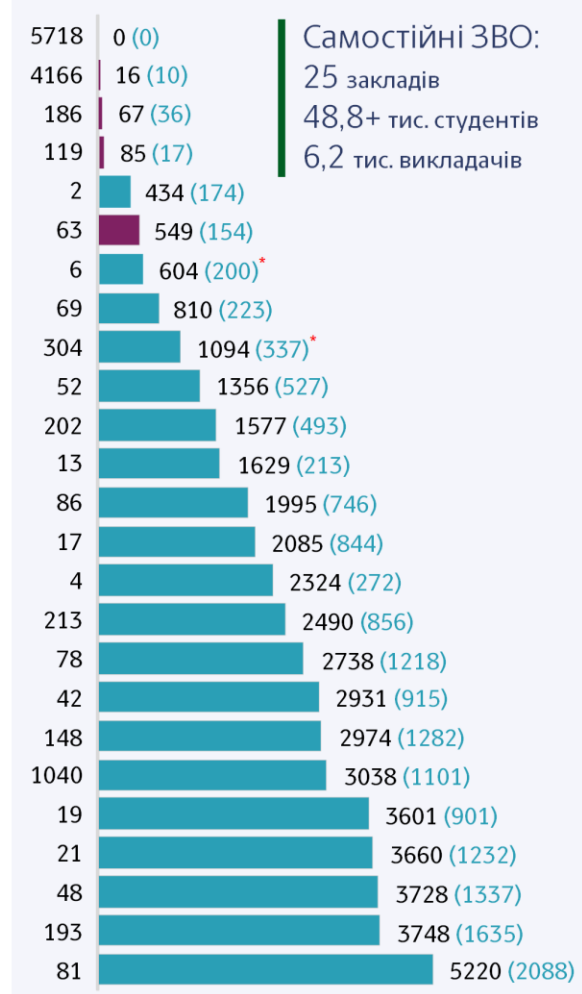
Регіони, куди
перемістилися заклади
вищої освіти...

...і фахові коледжі
(заклади фахової
передвищої освіти)

Кількість студентів у закладах вищої освіти, переміщених через повномасштабне військове вторгнення росії

(дані ЄДЕБО та інших відкритих джерел станом на 26 травня 2022 р.)

Код закладу вищої освіти в ЄДЕБО, див. на <https://registry.edbo.gov.ua/>

69 810 (223) ← Державні заклади (стрічка бірюзового кольору)

1188 301 (29) ← Приватні заклади (стрічка сливового кольору)

Кількість студентів усіх форм навчання у закладі вищої освіти. Число у дужках бірюзовим кольором — кількість осіб, що вступили до бакалаврату і магістратури закладу вищої освіти у 2021 році.

* Червоною зірочкою позначено заклади вищої освіти, частину студентів яких не відображено в ЄДЕБО та на цій схемі.

Хто прийняв переміщені заклади освіти

(дані ЄДЕБО та інших відкритих джерел станом на 1 червня 2022 р.)

На схемі НЕ показано:

- заклади, до яких перемістився тільки один фаховий коледж,
- переміщення в рамках однієї структури (структурний підрозділ до власного головного закладу і подібне).

Заклад вищої освіти

Фаховий коледж

П'ять фахових коледжів є структурними підрозділами одного закладу освіти

Переміщено ЗВО і фаховий коледж, що є структурним підрозділом цього ЗВО

Числа після піктограм — коди переміщених закладів освіти в ЄДЕБО, див. на <https://registry.edbo.gov.ua/>

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара				17, 1332; 69, 425, 980, 5705; 21, 1028; 498	
Запорізький національний університет		x5		193, 1652; 148, 407, 408, 1120, 1277, 2632	
Полтавський університет економіки і торгівлі	x6			81, 423, 616, 739, 765, 1724, 1725	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка 483, 590
Дніпровська політехніка	x3			42, 645, 646, 1331	Запорізький будівельний фаховий коледж 656, 904
Кропивницький аграрний фаховий коледж				213, 926; 682	Запорізький медичний фаховий коледж 579, 655
Луцький національний технічний університет	x2			202, 377, 1097	Полтавський фаховий коледж мистецтв імені М. В. Лисенка 643, 951
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника	x2			48, 5076, 5187	Коломийський індустріально-педагогічний фаховий коледж 738, 1017
Хмельницький національний університет				86, 912	Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя 52
Київський національний університет будівництва і архітектури				19, 6502	Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія 78
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу				2, 1064	Дніпровський державний університет внутрішніх справ 6
Одеський державний аграрний університет				1040, 1053	Подільський державний університет 21

Схему підготував Євген Ніколаєв.
В оформленні використано іконки university by Vectors Market та college by Adrien Coquet, одержані на сервісі The Noun Project.

Дякуємо!

